

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Kom ik om

“Wanneer ik dan omkom, zo kom ik om” (Esther 4:16b)

Deze woorden heeft koningin Esther uitgesproken toen zij op aandringen van haar oom Mordechai naar de koning ging om genade voor het volk der Joden te bepleiten. Haar gang naar de koning hield een groot risico in. Men mocht immers niet ongevraagd voor de koning verschijnen. Ging men toch dan handelde men tegen de wet en deze overtreding kon je het leven kosten. Esther heeft dit heel goed begrepen; het maakte niet uit dat koning Ahasveros haar man was. Het was gewoon een grillige dictator die beschikte over leven en dood. Maar Esther werd gedreven door de nood en uit liefde voor haar met de dood bedreigde volk. En met de woorden: “Alzo zal ik tot de koning ingaan, hetwelk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkom, zo kom ik om”, heeft zij de stap gewaagd!

Deze woorden worden ook wel eens uitgesproken door een vrezende avondmaalganger, die zich ondanks allerlei onmogelijkheden aan eigen kant toch gedrongen ziet om aan te gaan: Kom ik om, dan kom ik om, hoor je zo iemand wel eens zeggen. Is dit terecht, of halen we deze woorden dan uit het verband of geven we er een betekenis aan die onjuist is?

Om de zaak duidelijk te krijgen moeten we naar mijn idee eerst goed zien hoe Esther dit bedoeld heeft. Esther is ondanks het onvoorspelbare gedrag van de koning naar hem toe gegaan, weliswaar een duidelijk gebod overtredend, maar toch voortgedreven uit liefde voor haar eigen volk. Esther heeft zichzelf ervoor over mogen hebben en offerde zich als het ware op. Volgens de nieuwe wet van Haman was zij ten dode opgeschreven. Zij had met haar daad om naar de koning te gaan in dat opzicht niets te verliezen; zou hij haar doden, welnu, dood moest zij volgens die vreselijke Haman toch. Maar zij zou het wagen!

Dit heeft zij niet zonder bidden en vasten gedaan. Zij ging dus met een gebed in haar hart de vertrekken binnen waar de koning verbleef. Haar oog en dat van haar oom en vele anderen was op de Heere gevestigd. Zo is zij gegaan; maar omdat Ahasveros een onberekenbaar man was, die zijn onderdanen naar eigen willekeur behandelde, was er ook vrees in haar hart. En zo is zij tot de koning gegaan. En kreeg toen tot haar grote blijdschap de gouden scepter aangereikt!

Hoe men de woorden van Esther bij de avondmaalsgang dan ook bedoelt, het moet duidelijk zijn dat het ongepast is en ook ongegrond om te menen dat een zondaar die bevende tot de Heere komt, de dood zou kunnen vinden in plaats van het leven. Alsof God maar in enig opzicht aan een dictator gelijk zou zijn! Bij Ahasveros moest je maar afwachten hoe zijn humeur was! Maar van de Heere weten wij dat Hij juist in welgevallen neerziet op de arme en verslagene van geest en die voor Zijn Woord beeft, Jesaja 66 vers 2. Hoewel ik niet maar een of ander dwaas wetje van zo’n tiran heb overtreden, maar tegen alle geboden van een goed en goeddoend God gezondigd heb, heb ik nog nooit gehoord dat een zondaar, die tot Hem kwam om genade, is omgekomen. Zoiets bestaat gewoon niet, omdat God Zichzelf niet kan verloochenen en getrouw is aan Zijn Woord.

O ja, ik weet ook dat Psalm 130 vers 2 waar is: Zo Gij in ’t recht wilt treden, o HEERE, en gadeslaan, onze ongerechtigheden, ach, wie zal dan bestaan! God heeft het recht mijn zonde te straffen. Ahasveros had het recht niet om zijn vrouw Esther af te wijzen of, erger nog, te doden. Maar God is rechtvaardig, ook als Hij de zondaar straft.

Maar het heerlijk Evangelie is dat Hij Die recht heeft op mijn dood, lust heeft in mijn leven! En iedere zondaar die Hem om genade smeekt wordt zonder enige twijfel de gouden scepter toegereikt. Want God handelt ook in het verlenen van genade op gronden van recht. Voor de verlossing van zondaren is immers betaald? Is Christus niet tot zonde gemaakt, opdat zondaren vrijgesproken zouden worden?

Esther moest maar afwachten hoe de koning zou reageren. Maar Christus wist hoe de Vader zou oordelen over de zonde. Esther maakte een kans op overleven. Maar Christus moest noodzakelijkerwijze de dood in, omdat God de zonde straffen moet!

Ziet u ook een lijn in Esthers zelfverloochening naar die van Christus? Al is dat ook maar ten dele. Esther ging na lang aarzelen en moest tot deze daad worden overgehaald door haar oom. Maar Christus verklaarde Zich gewillig bereid om de toorn van God te dragen en zo voor ellendigen het beloofde land te bereiden.

Maar kan een avondmaalganger niet zo in nood verkeren dat hij nog vreest om te komen als hij aangaat? De vrees voor straf kan toch een grote werkelijkheid zijn? Als ik nu eens een huichelaar blijik te zijn, zal God dan niet op staande voet met me kunnen afrekenen als ik het waag om naar de tafel te gaan? Heeft God ook niet een Uza, 2 Sam. 6, en een Ananias en Saffira, Hand. 5, dood doen neervallen?

Die dingen zijn inderdaad gebeurd. Maar bij Uza, noch bij dat echtpaar was er sprake van vrees. Ze waren juist vrijpostig en brutaal. Daar rekent de Heere mee af. Maar ik heb nog nooit een vrezend en bevend mensenkind aan de Tafel des Heeren zien omkomen. Maar ik kan me toch vergissen? Ja, maar daar weet God toch van af dan? Zo’n vrezende ziel komt nooit zonder gebed aan. Zijn verzuchtingen gaan naar Boven hoor!

Als een waar gelovige vrees, en hoe begrijpelijk vind ik dat, krijgt hij toch van de Heere te horen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovigen? Matth. 8 vers 26. De Heere weet wat van Zijn maaksel zij te wachten en zegt daarom: Vrees niet, geloof alleenlijk, Lukas 8 vers 50.

En als de liefde Gods gesmaakt wordt is de vrees helemaal weg, want er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten, 1 Joh. 4 vers 18.

Als je het nu wagen mag met het Woord en je hebt hoge gedachten van God, maar tegelijk ook zulke slechte gedachten omtrent jezelf, en je gebruikt dan Esthers woorden, omdat je het wagen wil op Gods genade, dan kan ik begrijpen dat je deze woorden wel gebruikt. Maar wie denkt dat een naar God vluchtend mens wel eens afgevoerd en hard afgestraft kan worden, heeft geen hoge gedachten van de Heere en Zijn beloftewoord. Die moet zich schamen en bekeren en smeken om geloof. Want zonder geloof is het onmogelijk de Heere te behagen!

Ds. K. Hoefnagel

God en het kwaad

Elie Wiesel was een jood van Roemeense afkomst. Toen hij vijftien was, werd hij door de Duitsers naar Auschwitz gebracht, samen met zijn ouders en zijn zusje. Alleen hij overleefde het. Na de oorlog schreef hij een boek over zijn vreselijke ervaringen. Het heet: 'De Nacht'. Ik wil je daar een klein stukje uit laten lezen. Het gaat over een terechtstelling van twee mannen en een kind. 'De drie klommen tegelijkertijd op hun stoelen. De nekken werden in de stropen gestoken. Op het teken van de commandant werden de stoelen weggenomen. En wij, wij huilden. Toen begon het defilé. De twee mannen leefden niet meer. Door hun gewicht was hun nek gebroken. Het derde touw bewoog nog: het kind -dat zo licht was- leefde nog... Langer dan een half uur bleef hij hangen, stervend onder onze ogen. En wij moesten hem recht in het gezicht kijken. Achter mij hoorde ik een man vragen: 'Waar is de goede God toch?' En binnen in mij hoorde ik een stem die antwoordde: 'Waar Hij is? Hier. Opgehangen aan deze galg'. Voor Elie Wiesel was dit het einde van zijn geloof in God. Laten we eens naar Jozef luisteren. Hij heeft ook het één en ander meegemaakt.

*Genesis 50:20
Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed, gelijk het te dezen dage is, om een groot volk in het leven te behouden.*

Jozef heeft veel geleden in zijn leven. Door toedoen van zijn eigen broers. En nu komen die broers daarop terug. Ze zijn bang dat Jozef wraak zal nemen voor het kwaad wat ze hem hebben aangedaan.

En dan komt Jozef met zijn verklaring van wat hem is overkomen. Hij geeft niet God de schuld van het kwaad. Dat blijft staan op rekening van de broers. Maar God heeft dat kwaad wel willen gebruiken om er iets goeds mee te doen.

En dat geldt ook voor Auschwitz. God heeft dat kamp niet gebouwd. En Hij heeft dat kind ook niet opgehangen. Dat hebben mensen gedaan. En mensen hebben nog zoveel meer op hun geweten. De mens is tot ondenkbaar gruwelijke dingen in staat.

De mens durft in zijn hoogmoed en waanwijsheid de Almachtige ter verantwoording te roepen. Dan klinken de vragen: 'Als Hij alle dingen regeert, waarom heeft Hij dan de atoombom in

1945 toegelaten? En de tsunami in 2004? Wat is dat voor een God, die voor de dood van al die miljoenen mensen verantwoordelijk is?' Maar zijn deze vragen terecht? Werkt God keelkanker? En multiple sclerose? Jonge mensen laat dat je nooit aanpraten! Nee, op al die moeilijke vragen hebben we geen pasklaar antwoord, maar één ding is zeker: God is niet de werker van het kwaad.

Wij mensen en de duivel zijn daarvoor verantwoordelijk. De oorsprong van het kwaad ligt in de zondeval. En wie dat vergeet maakt van de almachtige en genadige God een karikatuurbeeld. Wel neemt God het kwaad nogal eens in Zijn hand om er iets goeds uit voort te laten komen.

Dat geldt in bijzonder voor het Kind dat opgehangen werd op Golgotha. Zijn moeder en Zijn discipelen en discipelinnen zagen dat voor hun ogen gebeuren. Hun Heere en God stierf daar aan het kruis. Ze waren op hetzelfde punt gekomen als Elie Wiesel. Maar daarbij bleef het niet. Want Jezus Christus overwon de dood en het kwaad. Toen Hij door Gods kracht opstond uit de dood.

Als de apostel Petrus in Zijn Pinksterpreek hierop terugkomt, dan wijst hij de mensen aan als de schuldigen aan Zijn dood: 'Deze Jezus Dien gij gekruisigd hebt!' Maar op een voor ons geheime wijze heeft God die kruisdood in Zijn raad en voorkennis opgenomen (Handelingen 2:23). De mensen hebben dat ten kwade gedacht, maar God heeft het ten goede gedacht, om Zijn volk in het leven te behouden.

Wanneer je door genade oog krijgt voor wat er gebeurde met Jezus Christus en waarom dat gebeurde, dan ga je begrijpen dat er twee machten aan het werk zijn in deze wereld: de macht van de duisternis en de macht van het Licht. En dan weet je zeker dat uiteindelijk het Licht zal overwinnen. Ook al lijkt het tegendeel soms het geval. Dat ga je dan ook merken in je eigen leven. De apostel Paulus zegt in Romeinen 8:28: 'En wij weten dat dengen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengen die naar Zijn voornemen geroepen zijn.' Wie dat vergeet, zal altijd wel problemen met het kwaad blijven houden. Maar voor de ware gelovigen is het een rustgevende gedachte. Want God heeft een plan met hen. En dat plan gaat door. Zelfs dwars door arena's met wilde dieren, brandstapels en concentratiekampen heen. Daar staat de drie-enige God garant voor.

ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Veel heeft Paulus kunnen doen. Hij dacht aan veel. Hij dacht onder anderen veel na over het nemen van besluiten. Er was regelmatig contact met mensen. In de stad. Op het platteland. Onderweg en op het schip. Niemand heeft hij gemeden. In gevangenissen heeft hij geschreven en voerde hij gesprekken met bekenden en onbekenden. In zijn zendbrieven gaf hij veel onderwijs. Veelzijdig en het onderwijs had op veel dingen betrekking. De inhoud was onveranderlijk en van blijvende betekenis. Ongebonden. Alle brieven zijn immers geschreven en vastgelegd onder leiding van de Heilige Geest. Als het over het dienstwerk ging, als Paulus daarover schreef of sprak, dan betrof hij dat op zichzelf. Wat hij schreef in 1 Kor. 15:58 was werkelijkheid in zijn eigen leven. Hij was standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, als die wist dat zijn arbeid niet ijdel was in de Heere. De liefde van de Heere, het liefhebben door de Heere en zo het dienstwerk van de Heere, stimuleerde en dreef hem regelmatig tot dienen. Het gaf hem blijdschap en wat Nehemia tot het volk sprak was voor hem geen onbekende zaak. De blijdschap des HEEREN, die is uw sterkte (Neh. 8:11c). De kanttkening wil ik graag laten lezen. De oorzaak die u God geeft om blijde te zijn over Zijn voorgaande en tegenwoordige weldaden moet uw consciëntien troosten en u een goede moed geven. Zo zal de blijdschap des Heeren zijn. Dit was de blijdschap van Paulus op de weg die hij moest gaan. De Heere ging mee en hij gaf de genade om te betuigen van de genade Gods en deze genade te verkondigen. Paulus

Paulus en de kontakten

stond in dienst van de Koning. Het evangelie dat de genade Gods met de eeuwige zaligheid tot inhoud heeft, werd aan Paulus voor de dienst van God geschonken en zo van Godswege opgelegd. Daar was Paulus van overtuigd. Wat een sterkte als men weet dat God de Heere tot het ambt en zo tot de dienst geroepen heeft. Men ondervindt: Hij Die u roept is getrouw, Die het ook doen zal. De toekomst en zo de diensttijd bepaalt de Heere. De Zender en Onderhouder van Zijn knechten bepaalt alles. Ook voor dienaren geldt: Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen. De Heere belooft niet voor altoos een kalme reis, een ongestoord leven. Maar wel de verzekering: Ik zal u niet begeven noch verlaten. Ik zal u trouw verzellen met Mijn raad, terwijl Mijn oog op u gevestigd staat. Het is jammer dat er niet zoveel meer over het spreken van de Heere wordt gesproken. Er wordt nog wel over de Heere gesproken, over Zijn getrouwheid, wat zeker niet verkeerd is. Het is Bijbels. Maar het spreken van de Heere behoort tot het geestelijke leven. We komen het in de Heilige Schrift tegen. In het Oude en Nieuwe Testament lezen we het persoonlijke. De Heere spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft (Psalm 85:3 berijmd). In bepaalde omstandigheden komt de Heere, Zijn tegenwoordigheid wordt bemerkt met Woord en Daad en het mag lijden tot het belijden: Ik roem in God, ik prijs 't onfeilbaar Woord. Ik heb het zelf uit Zijne mond gehoord. 'k Vertrouw op God, door gene vrees gestoord. Wat sterv'ling zou mij schenden. In eigen diensttijd en in de oorlog en in de voorbereidingstijd werden verschillende predikanten gehoord en werd er persoonlijk met hen gesproken. Zelfs in de kerkelijke kontakten was er soms een hart onder de riem. Geen verbondsdogmatiek, maar verbondsbeleving, ook van betekenis voor het ambtelijke leven. Er was ook gesprek in de trein. Voor 1963 ging alles per trein of per bus. Ook door de weeks naar het ziekenhuis. Zo onderweg op zaterdagmiddag

of – avond naar het gastadres kon het komen tot een gesprek. Soms heel treffend. Verrassend. Bijzonder vanuit Urk werden afstanden afgelegd. Kontakten waren er in het Kamper- Zwolse ziekenhuis. Was de zondagdienst in het westen of in het zuiden, dan werd er gereisd op zaterdagmiddag of – avond. Bijvoorbeeld naar Zeeuws- Vlaanderen. Ook wel in de kerkelijke wereld genoemd het Overjordaanse. De reis was naar de gemeente Zaamslag. Soms moest je drie keer overstappen. Van de ene trein naar de andere en de bootreis over de Westerschelde. Een hele reis. Maar op die reis was er gesprek met bekende of onbekende predikanten. Met de Bijbel open. Het ging over het leven Gods en de ambtelijke ervaring. Soms was er op de maandagmorgen weer een gesprek op de terugreis naar eigen gemeente en kerk, met de overtuiging dat de Heere interkerkelijk werkt. De Schrift wijst op de eenheid en die is er naar de wil van de Vader, in Christus Jezus, door de Heilige Geest. We belijden toch: Ik geloof één heilige algemene christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen. Dit is voor de Heere werkelijkheid. Vandaar dat Paulus opwekt: Daarom neemt elkander aan gelijk ook Christus ons aangenomen heeft tot de heerlijkheid Gods. Rom. 15:7. Laat er in de eerste plaats bij ambtsdragers een streven zijn naar eenheidsbeleving. Naar eenheid en contact. Kerkmuren behoeven niet in de weg te staan. Het kan zelfs blijken op de zondag en door de week. Gebed en gesprek zijn vandaag dringend nodig. Laat Paulus een levensvoorbeeld zijn. Wat gebeurde er direct na zijn bekering? Het contact eerst in Damascus en daarna in Jeruzalem, en dat ging daarna niet tanen. En hij had veel te doen. Maar kontakten leden er niet onder. Is het geestelijk leven vandaag onder de maat?

ds. M.C. Tanis

*Uw oliën zijn goed tot reuk. Uw Naam is een olie
die uitgestort wordt. Hooglied 1:3a*

De olie van de Heere Jezus is lieflijk tot reuk. Salomo spreekt in bovenstaande woorden de Heere Jezus aan. "Uw oliën, Heere Jezus, zijn goed tot reuk. Jezus had olie tot reuk, en dat was al bekend vanouds. In Psalm 2:6 zei de Vader: Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid. En in Psalm 45:8: Daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie boven Uw medegenoten. Zijn klederen zijn als een Koning Die uit Zijn kamer gaat van de reuk der zalf. En Spreuken 8:23: Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest." De zalving van Jezus bestaat hierin dat God Hem van eeuwigheid afzonderde om Middelaar te zijn. De zalving van Jezus betekende ook dat God aan Hem de Geest zou geven en bekwaam zou maken om wederhorigen bij Hem te doen wonen. Christus is de Gezalfde Gods. De olie die hier bedoeld wordt is iets anders dan de olie van de kruidenier en de olie die vrouwen gebruiken. "Het is verzoening met God, de eeuwige gerechtigheid en de onbegrijpelijke genade. Het zijn al de geestelijke gaven die nederdruipten. Wat zijn ze groot! Vreugde, blijdschap door de Heilige Geest, het geloof, bidden, vreze Gods, lankmoedigheid, zachtmoedigheid. Het zijn oliën vol trouw." Met die geestelijke gaven is Christus gezalfd. Die gaven zijn ook in Zijn kinderen, Zijn leden. Waarom vergelijkt de Heere dit alles met olie? Omdat olie zacht is. Verzoening betekent genezing voor de gewonde ziel. Zoals olie het hart verblijdt, zo vindt de ziel vermaak in de genade van Jezus. De olie versiert, zo versiert ook het werk van de Geest. Olie dringt door alles heen, zo is het met de olie van Jezus ook. Olie maakt verschil tussen koning en onderdanen. Zo maakt de olie der genade tot een licht te midden van een krom en verdraaid geslacht. Olie geeft eer aan hen die gezalfd worden. Zo eert God degenen die Hem vrezen. Olie maakt soepel en snel. Deze olie geeft kracht en maakt gewillig. Oliegeur verspreidt zich. Er komen hemelse gesprekken en er komt een hemels gedrag. Olie bederft niet, genade ook niet. Er staat "Uw oliën" omdat Christus ze verdiend heeft. Hij is ermee gezalfd en Hij deelt die olie uit. Christus geeft de Heilige Geest in het hart. 'Uw oliën zijn goed tot reuk.' De reuk van de olie werkt verfrissend. Het offer van Christus is goed voor de ziel. Christus stort de olie uit. 'Uw Naam is een olie die uitgestort wordt.' In Johannes 12:3 lezen we over een vrouw die olie uit een albasten fles uitgoot op het hoofd van Jezus. Wat betekenen de woorden 'Uw Naam'? Het is een Naam boven alle naam. Gods kinderen worden niet naar Abraham, Jakob of Juda genoemd, maar naar Christus. "Hij heeft een Naam waarin wij gedoopt zijn, waarin wij bidden. Geen smeekschrift mag bij de hemel aankomen dan met het

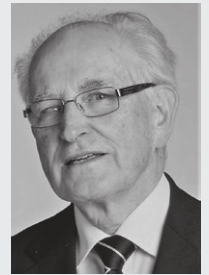
besluit van Daniël 9:17: Om des Heeren wil. Zijn Naam wil zeggen Zijn Persoon, Zijn titels, Zijn erenamen, zoals Immanuël, Verlosser, Behouder, Zaligmaker. Die Naam wordt uitgestort." Die Naam komt voort uit het Woord der genade en de verkondiging, de prediking daarvan. De Heere stort de olie uit, doet delen in de vergeving van de zonden. Het woord 'uitstorten' betekent ook dat de Zoon van God gewillig is om de olie te geven. De Heere is niet karig. In de kerk geurt de olie. Het gaat uit van de ontfermende God. Het kan de man voorbijgaan en de vrouw raken. Het kan de vrouw voorbijgaan en het kind raken. Het kan de predikant voorbijgaan en de gemeente raken. Velen zullen in die olie delen. Op de Pinksterdag omtrent drieduizend. De Bruid verlangde naar de verzekering van Gods gunst.

Toepassing. Kent u de olie, waardeert u de olie? Smijtegelt waarschuwt tegen de poederdoos en de reukdoosjes die niet alleen door wereldlingen maar ook door kerkmensen gebruikt worden. In Jesaja 3 staat dat de Heere er bezoeking over zal doen. Het is beter naar de olie in onze tekst te verlangen dan naar de opsmuk van deze wereld. "Een bedelaar, die aan de buitenkant stinkt, zodat wij hem vanwege die stank niet graag in ons gezelschap zouden hebben, en vanbinnen met deze olie vervuld is, zal God in Zijn paleis nemen. En u die u aan de buitenkant hebt opgesierd zult buiten moeten blijven, als u niets anders krijgt. Zijn reuk is de vreze des Heeren. God kijkt nergens naar dan naar de vreze des Heeren. Die is Hem welgevallig. Anders bent u een stank in de neusgaten van de Heere. Kan de kracht van de olie u niet verlokken? Zij herstelt, zij verkwikt." Wie met olie is overgoten heeft eigen stank leren waarnemen. U verlangt naar die olie. Hebt u de Geest ontvangen? Wanneer kreeg u het geloof? Waar kreeg u de liefde Gods in uw hart door de Heilige Geest? Kunt u zeggen dat u de Heere liefhebt? Moet u het zeggen dat u nog nooit de liefde van Jezus hebt gevoeld? "Dank God dat u nog niet in de hel bent. De bruid had het ook nog niet, maar zij had er hoogachting voor. U zult die mogelijk nog krijgen. De zaak zal wellicht nog keren." Moet u het zeggen dat uw lichaam en ziel stinken? "Ga naar de verkopers, naar de getrouwe leraars en gewone christenen en zeg: Geef mij ook van uw olie en leg hen eenvoudig uit wat er in uw ziel leeft. Blijf waar zij uitgestort wordt en God zal u die wellicht geven, zodat u ook eens zult kunnen zeggen: Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre dat tussen mijn borsten vernacht. Amen, ja amen."

ds. A. van Heteren

VERTROUWEN IN DE KERK

Een recente mededeling gisteravond in de krant van enkele weken geleden trok onweerstaanbaar mijn aandacht. De kerken schijnen niet veel vertrouwen te genieten bij haar leden. Dat lijkt me een ernstige zaak. Evenzeer als er gestaan had dat mensen weinig vertrouwen zouden hebben in ziekenhuizen.

De hoofdredactie gaf aan dat kerken hier wel iets mee moeten doen, zoals bezinning en zelfonderzoek. Daar ben ik het ook absoluut mee eens. Het lijkt een fundamenteel probleem. Er werd nog een stukje onvrede gesignaleerd. Het betreft de Pers. Opmerkelijk dat de redactie daar geen gelijkwaardige conclusie aan verbond.....

Ik zou zelf enkele signalen kunnen noemen, die tot nu toe tot mij doordrongen. Op de eerste plaats zal staan dat de preken te moeilijk zijn. Jonge mensen noemen dat wel eens. Ik ga in dit artikel bewust niet in de verdediging. Ik speur naar redenen die ons tot inkeer en zelfonderzoek moeten brengen. Dus ik geef toe dat preken moeilijk kunnen zijn. Een collega zei pas nog: een preek waar je het meeste tijd en werk in hebt gestoken, komt meestal het minste over bij de gemeente. Omdat zo'n preek exegetisch (te) diep gaat bijvoorbeeld. Te veel details. Een kerkganger die onvoorbereid zo'n diepgravende preek hoort, maakt dat waarschijnlijk niet mee.

Bovendien heeft niet ieder de stijl van Spurgeon. Hij kon eenvoudig spreken over moeilijke dingen. Zulke voorgangers zijn er meer. Maar er zijn er ook genoeg, die dat niet kunnen. Hun stijl kan omslachtig en breedspakig zijn. Als predikant ben ik de eerste om medelijden te hebben met eenvoudige mensen onder moeilijke woorden en zinnen gezeten. Zelfs van Paulus zou je kunnen zeggen dat hij een niet alledaagse stijl hanteert. U begrijpt natuurlijk dat ik hier nu niet spreek vanuit de invalshoek van God uit. Ik bekijk de zaken even menselijk. Net als de ondervraagden. Preken kunnen ook geestelijk wel ingewikkeld zijn. Er zijn mooie geestelijke aanduidingen, die echter iedereen niet kent of verstaat. Ik noem als voorbeeld het verschil tussen staat en stand. Of: zien is nog geen hebben (er bestaat van deze woorden een verkeerde uitleg en ook wel een goede). Het hoeft echt niet te gaan over een systeembekering; als geestelijke dingen met geestelijke worden samengevoegd, begrijpt de natuurlijke mens dat niet. Niettemin moet het toch ook mogelijk zijn dat we, zoals Paulus op de Areopagus, een geestelijke werkelijkheid bedoelen over te brengen bij de hoorders. In Athene lukte dat niet. We zijn met elkaar in enkele jaren tijds weggegroeid bij de belevingswereld en de taal van kinderen Gods. Ook bij de kanseltaal. Woorden als ontdekking, kenmerken, mishagen, aanvechting enz. kunnen vreemd overkomen. Het gebeurt me soms dat, als ik tekstcorrectie toepas op een document, het taalveld van Word, geen enkele voorstelling heeft bij bepaalde geestelijke begrippen. Het zou kunnen dat bijvoorbeeld het woord "doel" je zo maar zou verplaatsen naar een voetbalwedstrijd. Bijbelse begrippen zoals rechtvaardiging en heiliging moeten al uitgelegd worden, waardoor de preek langer wordt.

Daar hebben we mee te rekenen. We moeten onszelf de

eis stellen om met al deze factoren en oneffenheden rekening te houden. Gaven en talenten spelen hier een grote rol. We moeten eerlijk erkennen dat we dat allemaal niet in huis hebben. Dit onderdeel vraagt een uitvoerige behandeling. Ik ga dat hier nu niet doen. Ik signaleer alleen. Maar het vraagt wel om nadere aandacht.

Ik noem verder de beperkingen van een dienaar. Kunt u zich indenken dat hij op de kansel staat, terwijl hij tegelijk sterk het gevoel heeft dat het niet gaat? Dat gebeurt en het kan zijn terugslag hebben op de gemeente. Maar hij kan er ook staan met een schijn van "eigenwijsheid" en dat wil natuurlijk ook niet goed werken. Kanselmanieren en domineesgewoonten kunnen irritatie bij de hoorders opwekken.

Gelukkig kunnen Gods dienaren ook spreken in betoning van Geest en kracht en dat merkt de gemeente dan ook. Maar dat hebben zij zelf niet in de hand.

Ik benader nu bewust de dingen eenzijdig en van een kant bekeken. Er is ook een andere kant, er zijn meer factoren. Daar is bijvoorbeeld de kerkganger. Gelukkig geloof ik dat er werkelijk mensen in de kerk komen met heilbegeerte, die snakken naar een woord van de Heere. Het zijn zij die door onweders worden voortgedreven, de ongetroosten. Zij zijn niet kritisch en kunnen het al doen met de brokjes onder de tafel. Zij komen met de bede: "Zeg Gij tot mijn ziel: Ik ben Uw heil".

Maar..... er zijn ook anderen. Er zijn er ook die verzet tegen het Woord uitleven. De een doet dat vanuit het moderne levensgevoel. De prediking moet eigentijds zijn en moet vooral de moderne mens strelen en pampieren. Of het gebeurt vanuit kille en koude onbekeerlijkheid en dode rechtzinnigheid.

Er is nog een allesbepalende factor. Dat is de bediening van Gods Geest. Als Gods Geest niet meer in beeld komt, gaan we het over de mens hebben. Over die dominee, die over de hoofden heen preekt, over de gemeente die zich ontoegankelijk opstelt. Maar als Gods Geest gaat werken, houden al die argumenten en beschouwingen op. Dan begrijp je ineens alles, dan geniet je in de kerk, dan leef je op op de kansel, dan zien we niemand meer dan Jezus alleen. Zou dat niet de beste bezinning zijn?

En tenslotte: U mag weten dat ik ook mijn problemen wel heb met dominees. Zonder namen te noemen heb ik een van hen in gedachten, die het naar mijn mening lang niet altijd er goed van afbrengt. Ik zeg dat heel vaak tegen hem maar hij vervalt vaak weer in dezelfde kwalen. En ik kan het echt wel weten want ik hoor hem elke zondag tweemaal. Toch is hij een dienaar des Woords en dat is ook zijn oprechte bedoeling. Maar of hij het ooit echt zal leren?

ds. P. Roos

Het geweten (7)

Over de plaats van het geweten in de opvoeding en de bekering

De vorige bijdrage zijn we geëindigd met de oproep om biddend op te voeden. Als onze jongeren één ding nodig hebben, dan is het biddende ouders. Een vader en moeder die leven in de verborgen omgang met de Heere en die Hem in alles nodig hebben. Is dat ook uw opvoedingsgestalte?

We komen nu toe aan de laatste fase (16 jaar en ouder) in de opvoeding van het geweten. De kern van deze fase is dat een jongere leert rekening te houden met de behoeften en de rechten van iedereen. In dit stadium gaat het niet alleen om het nemen van de verantwoordelijkheid voor de eigen groep, maar ook om de verantwoordelijkheden ten opzichte van mensen los van de groep. In deze fase gaat de jongere zich verplicht voelen om verantwoordelijkheid voor buitenstaanders te nemen, bijvoorbeeld voor buitenlanders in de wijk, maar ook voor een bejaarde in de gemeente die als lastig wordt ervaren en die door bijna niemand wordt bezocht. In dit stadium ontwikkelt zich ook de gevoeligheid voor fundamenteel christelijke waarden als barmhertigheid en gerechtigheid. Het belang van de groep kan door de jongvolwassene in deze fase gerelativeerd worden. Er kan inzicht ontstaan in mechanismen van macht in de eigen groep, de familie, de kerk, de organisatie. Ze kunnen gaan inzien dat men belangen van systemen soms op de tweede plaats moet zetten.

Voor het bereiken van het postconventionele niveau is het noodzakelijk dat de jongere kritisch komt te staan ten opzichte van de tot dan toe aanvaarde morele regels. Wanneer de jongere zich gaat realiseren dat de regels van goed en kwaad die hij tot dusver hanteerde slechts één manier van oordelen is en dat er

vanuit een ander uitgangspunt of andere vooronderstellingen een andere wijze van oordelen mogelijk is, komt de jongere in een overgangperiode waarin tijdelijk de zekerheid en vanzelfsprekendheid bij het denken over goed en kwaad verloren gaat. In deze overgangperiode waarin veel dingen die als vanzelfsprekend golden betrekkelijk worden, kan het moreel oordelen als 'relativistisch' worden beschreven. Er wordt uitgegaan van het standpunt dat iedereen het op zijn eigen manier bekijkt, dus dat iedereen ook maar zijn eigen gang moet gaan. Later komt de morele beoordeling weer voort uit een centraal moreel uitgangspunt. Dat is dan echter niet meer een regel die van de ouders of andere personen in de directe sociale omgeving is overgenomen, maar een door de adolescent zelf aanvaard principe, waaraan voor hem algemene geldigheid wordt toegekend. Ik besef dat ik het wat ingewikkeld formuleer, maar lees het dan nog maar eens een paar keer rustig over. U merkt wel dat deze fase van groot belang is. Het is de periode waarin onze jongeren op een volwassen manier leren oordelen over de normen en waarden die we ze hebben voorgehouden. Ik hoop dat het u duidelijk is, dat in deze periode het gesprek met uw kind van eminent belang is. Probeer steeds weer het contact met uw jong volwassen kind, nu het die normen en waarden moet gaan eigen als van hemzelf.

Een aantal zaken kunnen we aan de hand van deze fase indeling concluderen:

a. Dat we als het gaat om de gewetensontwikkeling er duidelijk rekening mee moeten houden dat de cruciale leeftijd waarin gewetensontwikkeling ligt in de leeftijd van 6 tot 9 jaar.

b. Dat als het gaat om de gewetensontwikkeling dat we er rekening mee moeten houden, dat ze voltooid is bij de leeftijd tussen de 12 en 14 jaar.

c. Daarom is het van wezenlijk belang dat we dus in die drie eerste fasen nadrukkelijk bezig moeten zijn met de gewetensvorming:

In de eerste fase moet er een balans gevonden worden tussen het inslijpen van de belangrijkste normen en waarden met een respectvolle en liefdevolle omgang met onze kinderen. In de tweede fase trainen we het morele gedrag met belonen en corrigeren.

Tenslotte in de derde fase waarin we proberen de natuurlijke aanleg voor rechtvaardigheid te versterken. Het is de fase waarin we ook het verantwoordelijkheidsgevoel honoreren en we de kinderen laten merken dat ze een waardevolle plaats hebben in het gezin en ook (daar ligt een taak voor de leerkrachten) in de groep op school.

Op deze wijze wordt het geweten gevormd en wordt de basis gelegd voor de morele oordelen die kinderen in de toekomst over hun gedrag en dat van anderen zullen vormen. In de laatste fase gaan ze deze morele waarden ook verinnerlijken. Het is mijn hartelijke wens dat deze indeling u helpt zicht te krijgen op de gewetensontwikkeling bij uw kind. Blijf een biddende ouder die het steeds weer verzucht: *“Och schonkt Gij mij de hulp van Uwe Geest, dat Die mij op het pad van de opvoeding ten Leidsman strekke...”*.

ds. A.A. Egas

Lessen uit de eerste Thessalonicensenbrief (9)

In woorden – in kracht – in de Heilige Geest

Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in veel verzekerdheid; gelijk gij weet hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwil. (1 Thessalonicensen 1: 5)

De vorige keer hebben we gehoord, hoe Paulus de Heere dankte voor de verkiezing van de Thessalonicensen. Paulus mocht er zeker van zijn, dat God ook in Thessalonica een volk had, dat door Hem was uitverkoren.

Hoe de apostel daar zo zeker van was? Wel, God had hem naar deze stad gezonden. En waar God Zijn dienaren zendt, is er altijd nog werk te doen. Bovendien had Paulus in Thessalonica ook nog iets anders mogen ervaren. Daarover schrijft hij in het vijfde vers, dat deze keer onze aandacht vraagt.

Paulus blikt daar terug op de prediking in Thessalonica. Drie sabbatten lang hadden Silas, Timotheüs en hij het Evangelie gepredikt. Ze hadden daarbij de Schriften van het Oude Testament geopend, en vanuit het Oude Testament laten zien dat de Christus moest lijden en opstaan uit de doden. Ze hadden Jezus verkondigd als Zaligmaker van zondaren, in Wie de Schriften vervuld zijn (Handelingen 17: 1-4).

Laster

Welnu, over die prediking zegt Paulus in onze tekst drie dingen. Ze is ten eerste *niet alleen in woorden geweest*; ten tweede *ook in kracht en in de Heilige Geest* en ten derde *in veel verzekerdheid*. Waarom schrijft Paulus dit zo nadrukkelijk?

Daarvoor moeten we nog even terug naar het overhaaste vertrek van de apostel uit Thessalonica. Ook daarover lezen we in Handelingen 17. We krijgen daar de indruk dat Paulus en zijn metgezellen 's nachts de stad uitgesmokkeld zijn (vers 10). Nadien heeft Paulus ook geen gelegenheid meer gehad om Thessalonica te

bezoeken (vers 18). Daar hebben de tegenstanders van de apostel handig gebruik van gemaakt. Ze hebben in Thessalonica de indruk gewekt dat Paulus een rondreizend leraar was, die het alleen om geld en wat invloed te doen was. Zulke leraars waren er in de tijd van het Nieuwe Testament heel wat. Maar toen de moeilijkheden kwamen, is Paulus er volgens hen vandoor gegaan en is hij niet meer teruggezien.

Tegen die laster, waarmee ten diepste een aanval gedaan wordt op het Evangelie, verweert Paulus zich hier door te schrijven over het karakter van zijn prediking in Thessalonica. Laten we de drie karakteristieken die de apostel noemt, eens nagaan.

In woorden

Het eerste: Zijn prediking was *niet alleen in woorden*. Paulus wil daarmee zeggen: ik ben niet maar een rondtrekkende wijsheidsleraar geweest, die wat menselijke woorden verkocht in ruil voor geld of invloed. Zijn prediking 'was niet in beweeglijke woorden der menselijke wijsheid' (1 Korinthe 2: 4). Het doel van de apostel was niet om de oren wat te strelen. Nee, zijn doel was 'om Christus aan te bevelen' aan zijn hoorders. Het ging hem erom dat Christus 'terrein won op de harten' van zijn hoorders (Fergusson).

Laat duidelijk zijn: Paulus' prediking bestond óók uit woorden. De Heere wil eenvoudige woorden gebruiken. Maar het geheim van zijn prediking lag ergens anders. Dat brengt ons bij de tweede karakteristiek.

In kracht en in de Heilige Geest

Zijn prediking was *ook in kracht en in de Heilige Geest*. Paulus wil daarmee zeggen: De Heilige Geest werkte krachtig onder de prediking. Hoe dan? Aan twee kanten.

Fergusson legt er vooral nadruk op, dat de Heilige Geest krachtig werkte in de predikers. De Heilige Geest zorgde ervoor dat Paulus en zijn metgezellen

'onverschrokken, vrijmoedig, eenvoudig (Fergusson gebruikt de term 'gospel simplicity'), duidelijk, ernstig en in liefde tot zijn hoorders' preekten.

Daar hebt u zes kenmerken van een krachtige prediking: onverschrokken, vrijmoedig, eenvoudig, duidelijk, ernstig en in liefde tot zijn hoorders. Laat er onder dienaren, ouderlingen, diakenen en alle gemeenteleden veel gebed zijn of de Heilige Geest ons als predikers zo wil bekwamen, dat we zo'n krachtige prediking mogen brengen!

Bij de uitdrukking *in kracht en in de Heilige Geest* mogen we ook nog aan iets anders denken. De Heilige Geest heeft niet alleen krachtig gewerkt in de predikers, maar ook in de hoorders. Velen werden door Gods Geest overtuigd (Handelingen 17: 4). Velen werden *van de afgoden tot God bekeerd* (1 Thessalonicensen 1: 9). En de vrucht van *geloof, liefde en hoop* bleef in hun leven niet uit (1 Thessalonicensen 1: 3).

In verzekerdheid

Nog een derde typering: Paulus' prediking was *in veel verzekerdheid*. Dat wil zeggen dat Paulus en zijn metgezellen hebben gepreekt terwijl ze diep overtuigd waren van de waarheid van het Evangelie. En van het grote gewicht van het Evangelie. *Wetende de schrik des Heeren* bewogen ze de mensen tot het geloof. En *de liefde van Christus* drong hen.

Zó hebben Paulus en zijn metgezellen gepreekt. Zó heeft de Heere onder en door hun woorden gewerkt. En als Paulus nu vanuit Korinthe zijn brief aan de Thessalonicensen schrijft, blikt hij verwonderd op deze periode terug. Er is alle reden om God voor deze dingen te danken. Hij schonk deze dingen.

ds. A.J.T. Ruis

Hymeneus en Alexander (2)

Paulus waarschuwt zijn geestelijke zoon Timotheus voor de dwaalleraren die ook in de gemeente van Efeze actief waren. Van twee dwaalleraren, Hymeneus en Alexander geheten, (Paulus noemt later ook nog de naam van ene Filetus, 2 Tim. 2:17) zegt de apostel dat hij ze streng heeft aangepakt. Hij heeft ze 'satan overgegeven' om hen te leren 'niet meer te lasteren', 1 Tim. 1:20. Aangrijpende woorden die niet veel goeds doen vermoeden. Wat wil Paulus hiermee zeggen?

Allereerst dat het blijkbaar tot het strijden van de goede strijd en het handhaven van de gezonde leer behoort de bringers van een dwaalleer hard aan te pakken. Het gaat immers om het heil van onsterfelijke zielen! Ja, wat belangrijker is, het gaat om de eer van God. Paulus ziet hun gedrag als een lasteren, een aanval op de eer van God. Deze dwaalleraren leerden namelijk dat de opstanding verleden tijd was, 2 Tim. 2:18. Ze leerden dat een mens in de wedergeboorte opstond uit de dood, en dat is op zichzelf juist, maar van een toekomstige opstanding van het lichaam wilde men niet weten. Bij de opstanding dachten zij dus uitsluitend aan de opstanding uit de geestelijke dood, die wij wedergeboorte noemen.

Had Christus echter ook niet duidelijk geleerd dat er ook een opstanding zou zijn 'ten uitersten dage', Joh. 6:39, 40. De vromen leefden in het geloof, eens uitgesproken door Martha: 'Ik weet dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage', Joh. 11:24.

Welnu, het ingaan tegen wat Jezus leerde, het ingaan tegen wat ook al in het Oude Testament door de profeten werd geleerd, dat is lasteren, de waarheid ontkennen, Gods Woord een verkeerde uitleg geven.

Tegen dat lasteren, waardoor een gelovige aan het wankelen werd gebracht, is Paulus opgetreden door middel van kerkelijke tuchtmaatregelen. Hen werd verkondigd dat zij door hun gedrag geen deel in hert rijk van Christus hadden. Hun werd verkondigd dat zij nog tot een ander rijk behoorden, het rijk van de vorst der duisternis. Hij is immers de grote leugenaar van den beginne, de grote bedrieger en zielenmisleider?

Dat deed de apostel Paulus ook in de gemeente van Korinthe. Mensen die er een ontuchtige, losbandige levenswijze op na hielden werden ook onder de tucht geplaatst en aan 'de satan overgegeven', 1 Kor. 5:5.

De kerkelijke discipline heeft echter wel tot doel dat er inkeer, bekering komen zou. De aankondiging van een oordeel, moet altijd gepaard gaan met de oproep tot waarachtige bekering. Wederkeer is bij de Heere mogelijk. Als dat niet zo was, er was voor niemand van ons enige hoop!

Als mensen om de een of andere reden onder de zogenaamde stille censuur wordt geplaatst, houdt dat niet in dat er stilzwijgend een tuchtmaatregel wordt genomen. Wel naar de gemeente toe, niet naar de betrokken persoon toe. Die moet het weten. Juist vanwege het doel van de censuur: inkeer en wederkeer. Want hoe zullen zij een

zonde betreuren, die nooit als een zonde is aangewezen? Maar: niet naar de gemeente toe. Als er verharding is in het kwaad, als inkeer uitblijft, dan komt er een moment dat de gemeente in kennis wordt gesteld. Dat zien we bij Hymeneus en Alexander gebeuren. Blijkbaar bleven zij volharden in hun kwaad en doorgaan met het verspreiden van hun dwaalleer. Ondanks eerdere waarschuwingen. Daarom is Paulus ook zo fel. De dwaalleraren worden aangewezen, 'getekend', opdat er een heilzame schrik mocht komen.

Ook de apostel der liefde, Johannes, is scherp als hij spreekt van de dwaalleraars: 'Indien iemand tot u komt en deze leer niet brengt, ontvangt hem niet in huis en zegt tot hem niet: wees gegroet. Want die tot hem zegt: Wees gegroet, die heeft gemeenschap met zijn boze werken', 2 Joh. :10 en 11. Het gaat de apostel er natuurlijk niet om, om je hoofd af te wenden, mocht je zo iemand op straat tegen komen. Hij keurt het af als we met een dwaalleraar omgaan als met een vriend en hem verwelkomen in ons huis, alsof er niets aan de hand is. Laten we iemand bij ons in huis, bijvoorbeeld een zogenaamde Jehova-getuige, doe het dan alleen om hem of haar te waarschuwen voor zijn toekomstig verderf. Spreek gerust met een moslim, ga als collega normaal met hem om, en zeker niet uit de hoogte, alsof wij beter zouden zijn. Maar bedenk altijd bij gesprekken met hen en andersdenkenden, dat het een grote zonde is als wij ontkennen dat Christus de Zoon van God is. Als Johannes in zijn brieven ergens duidelijk over is, dan is het wel daarin.

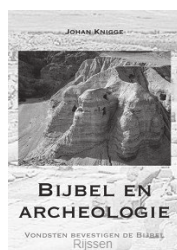
Ik hoop dat ik zo voldoende op de vraag ben ingegaan. Ik buig mij weer over nieuwe vragen die binnen gekomen zijn. Met een hartelijke groet!

ds. K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

Ralph Robinson, Christus alles en in allen, gebonden, 224 blz., € 19,95, uitgeverij Brevier, Kampen, ISBN 9789492433206.

Ralph Robinson was een puriteins prediker te Londen (1624-1655). Waarschijnlijk werd hij in 1642 als predikant bevestigd. Een jaar na zijn sterven werden in Londen enkele preken uitgegeven. Deze preken werden voor het eerst in 1668 in het Nederlands vertaald. Dit boek is nu hertaald naar hedendaags Nederlands. In het voorwoord bij de eerste Engelse uitgave staat onder meer: "Dit veld is vol van evangelische schatten, gegraven uit de mijnen van de Heilige Schrift om u te verrijken in de kennis van Christus: en welke kennis is zo noodzakelijk, heerlijk en profijtelijk?" Er staat in dit boek een preek over Psalm 72:6 'Hij zal nederdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.' Het gaat in deze tekst niet alleen over Salomo en zijn koninkrijk, het gaat ten diepste over de gelukzaligheid van het koninkrijk van Christus. Er staat dan ook boven deze preek "Christus, als een regen." Juist nu er na lange tijd weer regen is gevallen in ons vaderland, trof mij deze preek. Drie zaken worden verklaard: 1. Wat er in Christus is dat bij regen kan worden vergeleken. 2. Waarin de overeenkomst tussen Christus en de regen bestaat. 3. Waarin de ongelijkheid bestaat en waarin Christus alle andere regen overtreft. Robinson schrijft dat de regen vruchtbaar maakt. Als er geen regen komt is het werk van de boer vruchteloos en zal er geen oogst zijn. We besluiten met een citaat wat we lezen op blz. 150 "Er zijn geen vruchten als Christus niet regent. Maar als Christus Zijn dauw laat neerdruppelen, zijn de weiden groen. Alle arbeid en moeite van de geestelijke landman is tevergeefs als de regen van Christus niet neerdaalt. Als het Hem behaagt druppels te laten vallen, kan de kamerling niet zeggen: 'Ik ben een dorre boom.' Al is uw hart nog zo dor en verwelkt als de staf van Aäron, als Christus er op regent brengt het bloesems en amandelen voort. In tijden van langdurige droogte zegt de landbouwer wel eens dat zijn koren verdroogd is. Toch zal dat koren opschieten als er regen komt. Soms lijkt de genade in de ziel verdroogd, maar wanneer Christus op de ziel regent, wordt ze weer opgericht en versterkt. Davids genade was opgedroogd toen hij gedurende vele maanden als het ware sliep in zijn bloed en onreinheid, maar toen God de wol opende en regen over hem uitgoot, werd hij weer levend."

Johan Knigge, Bijbel en archeologie, paperback, 185 blz., € 18,95, Uitgeverij Buijten & Schipperheijn, Amsterdam, ISBN 978 90 5881 985 7.

De ondertitel luidt: 'Vondsten bevestigen de Bijbel.' In 2012 verscheen 'Hier gebeurde het toen'. Nu is het boek opnieuw verschenen met wijzigingen in de bestaande hoofdstukken en toevoeging van vijf nieuwe

hoofdstukken. Een bijzonder interessant boek. Geschreven voor niet- vakmensen. De auteur laat archeologisch licht vallen op vele Bijbelpassages en laat zien dat archeologische vondsten de betrouwbaarheid van de Bijbel onderstrepen en bevestigen. Aanbevolen, zeker voor hen die op reis gaan of gegaan zijn naar Israël.

Dr. Jochem Douma, Psalmen, Commentaar op Psalm 111-150, Gebonden, 391 blz., € 29,90, Uitgeverij Brevier, Kampen, ISBN 9789492433015

De auteur was van 1970- 1997 hoogleraar ethiek aan de universiteit van de GKV te Kampen. Na zijn emeritaat heeft hij zich toegelegd op de studie van het Oude Testament. Daaruit is zijn Psalmencommentaar voortgekomen. De behandeling van elke Psalm bestaat uit vijf paragrafen: 1. Vers-voor-vers uitleg 2. Een algemeen thema dat verbinding heeft met de Psalm 3. Lijnen van het Oude Testament naar het Nieuwe Testament 4. Toepassingen voor vandaag 5. Verantwoording van exegetische keuzes. De auteur is het eens met de bekende woorden van Augustinus: Het Nieuwe Testament ligt verborgen in het Oude, en het Oude gaat in het Nieuwe open." Wie de vorige delen heeft aangeschaft en gebruikt zal ook dit deel willen hebben.

Ds. G.J. Blankers e.a, Geloof je dat? Bijbels dagboek voor jongeren, gebonden, 377 blz., € 18,99, Uitgeverij Boekencentrum, Utrecht, ISBN 978 90 239 5039 4.

In dit dagboek worden vijftig vragen behandeld die gesteld zijn op LCJ- jongerendagen. Elf predikanten uit de Christelijke Gereformeerde Kerk en uit de Hersteld Hervormde Kerk hebben naar Bijbelse antwoorden gezocht en die weergegeven in korte dagboekstukjes. Het boek is ingedeeld volgens de opzet van de Heidelbergse Catechismus.

Alexander Comrie, Herstel voor een biddend hart, Verzamelde Leerredenen, deel 2, gebonden, 295 blz., € 19,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 6028.

Comrie leefde van 1706-1774. Hij heeft veel geschriften nagelaten waaronder zijn 'Verzameling van Leerredenen.' Het eaerste deel daarvan is al eerder verschenen onder de titel 'Troost voor een missend hart.' Nu ligt het tweede deel voor ons: 'Herstel voor een biddend hart.' De voorrede van Comrie is samengevat door D. Baarssen MA. Het boek is hertaald door dhr. C. Bregman. Het boek begint met een lange preek over Psalm 102: 18 en 19. Daarna volgen preken over: Hooglied 1:5, Hooglied 1:6 en Genesis 17:1b. Het boek bevat veel geestelijke lessen. In de eerste preek worden onder meer de volgende woorden behandeld: 'Wees Gij mijn Borg.' We lezen op blz. 96 "De verklaring van de Engelse kanttekenaren, die Vitranga in zijn uitleg van deze plaats heeft gevolgd, is heel stellig. Zij zeggen dat we hier moeten bedenken dat het beeld ontleend is aan iemand die schuldig is en door gerechtsdienaars wordt overvallen. Ze grijpen hem bij de keel en eisen betaling of voldoening van de schuld. Ze stampen met hun voeten, ze slaan hem en jagen hem angst aan. Ze pijnigen hem en slepen hem over straat om hem in de gevangenis te gooien en op te sluiten. Om zich uit de handen van de geweldplegers te bevrijden, kan de schuldige niets anders dan steeds weer tot ieder die hij ziet te roepen: 'om Gods wil, heb medelijden met mij, wees mijn borg.' We hebben het beeld wat uitgebreid weergegeven. Het zal nu duidelijk zijn hoe Hizkia en alle bidders die de grond onder de voeten kwijtraken, zich moeten voelen als zij vragen om van schuld ontslagen te worden. Hoe schuldig iemand in een eerder of later stadium ook is, hij roept nooit voor de schuld echt drukt. En hij gaat nog luider roepen als de schuldeisers hem bij de keel grijpen – veel luider dan toen hij alleen nog maar inzag en overtuigd raakte dat hij schuldig was. Wat is de behandeling

die zo iemand van de schuldeisers of de gerechtsdienaars moet ondergaan, toch beangstigend! Van het beeld gaan we naar de praktijk van het geestelijk leven. De schuldige ziel weet dat er een Borg is. Gods kinderen vallen aan Jezus' voeten omdat Hij Borg is, ze roepen tot Hem, ze grijpen Hem aan met de vraag of Hij Borg voor hen wil zijn. Ze klagen, schreien, worstelen en houden aan in het gebed, totdat ze ervaren dat Jezus Zich over hen wil ontfermen. Ze voelen het in hun hart en merken dat Hij al Zijn berouw als het ware over hen uitspreidt. Mijn vrienden, het geloof dat mijn zonden vergeven zijn, moet beslist voor verdacht gehouden worden, als het niet voortkomt uit de baarmoeder van de worsteling. Er is immers een worstelen en een voortdurend gebed nodig van een zondaar die geen enkele grond heeft om te staan – een worsteling om vergeving van zonden te ondervinden.”

Muur of poort, Jij en de uitverkiezing, paperback, 90 blz., € 6,95, Uitgeverij om Sions Wil, Alblasserdam, ISBN 978 94 6335 046 4.

Aan dit boekje hebben meegewerkt Bart Bolier (GGiN), G. van de Breevaart (GG), ds. G. Gerritsen (OGGiN), ds. M. Joosse (GG), ds. W.M. Mulder (HHK), ds. A. Snoek (Herv. Binnen de PKN) en ds. A.C. Uitslag (CGK). Dit betrekkelijk kleine boekje kan dienstbaar zijn om kennis te nemen van enkele hoofdlijnen aangaande de

uitverkiezing. Iets van de inhoud willen we aanstippen. Op blz. 31 wordt geschreven over de kenmerken van de verkiezing. Op blz. 72 over Christus als spiegel van de verkiezing. “Een spiegel is ervoor om ons te laten zien wie en hoe wij zijn. Wij staan voor de spiegel en zo herkennen wij onszelf. En zo, zegt Calvijn, is nu Christus een spiegel. Wie door het geloof de toevlucht neemt tot Hem, ziet in de spiegel Christus dat hij in Hem verkoren is. En zo zeker als je jezelf ziet wanneer je in een spiegel ziet, zo zeker ben je van je verkiezing als je gelovig op Christus ziet.” Op blz. 74 wordt geschreven over vruchten van de verkiezing.

Ds. H. Paul, Uit genade, Oorsprong en uitwerking van het geloof, gebonden, 143 blz., € 14,95, Uitgeverij Brevier, Kampen, ISBN 9789492433251.

De auteur is emeritus- predikant van de Gereformeerde Gemeenten. Het boekje is allereerst een herdruk van ‘De zekerheid van het geloof’, een lezing gehouden voor de ambtsdragers van de classes Middelburg en Gouda. Ook andere lezingen zijn opgenomen. Dit was cursusmateriaal voor de studenten van de E- cursus C.G.O. te Gouda. Hierin gaat het over de oorsprong van het geloof, de relatie tussen wedergeboorte en het geloof, de rechtvaardiging door het geloof, de zekerheid van het geloof en de verzegeling met de Heilige Geest. In het voorwoord lezen we: “Getracht is in deze lezingen weer te geven wat Gods Woord van deze onderwerpen zegt. Ook wat onze belijdenis daarvan bevat en wat schrijvers uit de tijd van de Reformatie en de Nadere Reformatie erover hebben geschreven. Het is mijn hartelijke wens en bede dat de Heere het lezen ervan tot zegen zal stellen.” In kort bestek wordt veel stof tot overdenking en bezinning geboden. Veel zou geciteerd kunnen worden. Enkele kenmerkende uitspraken uit de lezing ‘de zekerheid van het geloof’ willen we aanhalen. Op blz. 114 lezen we:

“Heilszekerheid is niet gelegen in genadebezit, maar in de genadige God.” Op blz. 115 “Het kenmerk van de christen is: hij neemt de toevlucht tot de enige Zaligmaker.” Tenslotte enkele woorden uit blz. 123 “Niet de christen, maar Christus moet gepredikt: doch Christus niet alleen *aan* de mens, maar ook zo Hij leeft *in* Zijn volk, Zich aan hen openbarend zo Hij niet doet aan de wereld en Zich verheerlijkend door de Heilige Geest, Wiens groot werk het is: Christus te verheerlijken (Joh. 16:14). Zo dient de prediking te zijn verkondiging van de Raad Gods in Christus tot zaligheid van Zijn volk, en tot heerlijkheid des Vaders.”

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 11 september 2018, dus over drie weken. Kopij graag binnen donderdag 30 augustus.

Ontmoetingsdag Urk

D.V. zaterdag 15 september in de Chr. Geref. Kerk Eben-Haëzer op Urk. Sprekers: Ds. P. Roos, ds. A. van Heteren, ds. K. Visser en ouderling H. Bor. Er zal gesproken worden over Daniël 9.

CBB

‘Bewaar het Pand’ is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 26,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 27,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

UW ADVERTENTIE IN **KLEUR**?*

Neem contact
op met de
administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.

De Verrassing
Bungalowpark

**Welkom
terug op
ons park!**

**Al 60 jaar
verrassend op Texel!**

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Ga jij volgend jaar studeren?
*Kom op DC, dé plek voor verdieping en
vriendschap!*

*Je bent van harte welkom op onze
introductiedag op*

**D.V. 30 augustus 2018
in Utrecht**

Meld je aan via de website!

www.depositumcustodi.nl

WAT TE DOEN BIJ EEN STERFGEVAL?

cbj

**CHRISTELIJKE
BEGRAFENISONDERNEMING
JANSSEN**

Kijk voor onze tarieven en wilsbeschikking
op onze website cbjanssen.nl.

 Apeldoorn 055 204 1003
  Nunspeet 0341 209 001
  Rijssen 0548 209 011

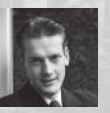
De waterkamer 50, 7325 HW Apeldoorn
info@cbjanssen.nl www.cbjanssen.nl

Begrafenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg
0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

HARKES

Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN

begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl